

La metodologia socioafectiva

Un dels problemes principals de l'educació actual és la resistència al canvi o, si es vol, la paràlisi metodològica: per què oblidem fets presumptament decisius, dades magnífiques de reis i rius, i en canvi podem recordar l'olor d'un ninot que ens va tocar a la fira del poble, la forma d'un núvol, o el gust de les cireres de l'hort de l'avi? Necessitem una educació que ens connecti amb l'aprenentatge emocional. És curiós però, que, si bé aquest és un objectiu prioritari de l'educació infantil i dels primers cicles de la primària, desapareix de tot plantejament educatiu un cop l'alumnat arriba a secundària. Diem que ens sembla curiós perquè tots coincidim que l'adolescència és precisament el període en què més emocions estan en joc. Després ens estranyem quan els joves són incapaços de controlar la ràbia i reaccionen amb violència, però, no és menys cert que potser hem llençat la tovallola massa aviat? No es tracta de suprimir els continguts i, en absolut considerem que no siguin importants, ara bé, fins i tot si canviem els continguts no ens servirà de massa si només treballem la part cognitiva. Cal, doncs, trencar amb la "*concepció bancària*" de l'educació, amb les metodologies tradicionals i les classes magistrals, i apostar per un enfocament socioafectiu.

Des d'aquest plantejament, entenem que és necessari combinar la transmissió de la informació amb la vivència personal per aconseguir que sorgeixi una actitud afectiva. L'enfocament socioafectiu parteix del treball de l'empatia, el sentiment de concordança i correspondència amb l'altre, que permet desenvolupar la seguretat i l'autoconfiança, així com l'habilitat comunicativa verbal i no verbal. Es tracta, per tant, que com individus que formen part d'un grup, cada persona visqui empíricament una situació, l'analitzi, la descriu i sigui capaç de comunicar-ne la vivència.

L'esquema que proposem per treballar d'acord amb una metodologia socioafectiva és el següent:

1. Es facilita un clima previ mitjançant alguns exercicis de creació de coneixement, estima i confiança.
2. Es parteix d'una **situació empírica**, una experiència vivencial (un joc, una simulació, un experiment, la combinació d'una lectura en veu alta amb la imaginació personal, l'anàlisi d'imatges, una representació teatral ...) que realitza tot el grup. El més recomanable és que l'activitat tingui una dosi d'espontaneïtat, que desbordi la idea preconcebuda.
3. Es procedeix a la discussió, que s'inicia amb una **avaluació** en primera persona del que s'ha viscut, escoltat, experimentat, etc.
4. Es generalitza la discussió i s'amplia la informació o **investigació**, i s'estableix la connexió amb la realitat, partint de la més immediata fins a abraçar els conflictes mundials.
5. Es planteja **què es pot fer per modificar**, si cal, aquesta realitat. Com transformar-la? Aquesta crida a l'acció, al compromís actiu, resulta imprescindible per evitar una educació per a la frustració i el conformisme. El canvi és possible.

Perquè sigui possible aprendre en la pròpia pell i ficar-se en la pell de l'altre, és necessari fugir de la moralitat fàcil o aprofitar la posada en comú per fer un sermó. És important que el grup descriu les seves vivències. Una de les grans dificultats de l'educació en general i d'alguns docents en particular (en especial a partir dels darrers cicles de primària) és la falta d'imaginació i de plantejaments creatius a l'hora de transmetre els continguts des de metodologies alternatives a la classe magistral o, en el millor dels casos, al treball en petits grups. És important assenyalar que desenvolupar els continguts teòrics d'acord amb aquest tipus de metodologies també suposarà, a la llarga, un millor aprofitament del temps i dels resultats, a banda de contribuir al desenvolupament humà de les persones a les quals ensenyem i amb les quals aprenem.